

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΖ' (ΕΣΑΜΗΝ Β')

Σάββατο Ἀθήνα, 29 Αὐγούστου 1920

ΑΡΙΘ. 699

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΩΣΤΗΣ ΠΛΛΗΜΑΣ: Γύρω στον ποιητή. (Συνέχεια)
Γ.Ρ. ΞΗΝΟΠΟΥΛΟΣ: Τὸ διήγημα καὶ ὁ κ. Βουτυράς.
Μ.Χ. ΘΕΡΒΑΝΤΕΣ — Κ. ΚΑΡΦΟΛΙΟΣ: Ἀδὴν Κιχώτης (συνέχεια).
Ο ΝΟΥΜΑΣ: Φαινόμενα καὶ πράγματα.
Μ. ΓΙΑΝΝΑΤΟΣ: Τὸ μουσικόν.
ΖΕΦΥΡΟΣ ΒΡΑΔΥΝΟΣ: Τῆς Βιολαντῶς τὰ μάτια.

— Πρῶτο καὶ στεγνὸν φιλί.
Γ. ΒΛΑΤΗΣ: Τὸ ρολόι.
ΑΝΥΡΑΧ: Ἡ χαρὰ.
Μ. ΦΙΛΗΝΤΕΣ: Ὁρθογραφικὰ—Κοιτάζω.
Α. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ: Σὲ περασμένα χρόνια...
ΑΠΟ ΒΑΟΜΑΛΑ ΣΕ ΒΑΟΜΑΛΑ: Ξένη φιλολογία,
— Νέα βιβλία. — Περιοδικὰ—Χωρὶς γεγραμ-
τόσημο.

ΓΥΡΩ ΣΤΟΝ ΠΟΙΗΤΗ (*)

-- Τὰ «Ἐλεγεία καὶ τὰ Εἰδύλλια» μᾶς μεταφέρουν ἀλλοῦ ἀναπνέω μέσζ σ' αὐτὰ κάποιον ἄλλον ἀέρα, διαφορετικὸν ἀπὸ ἐκεῖνον τῶν «Τραγουδιῶν τῆς Ἐρημιάς». Τὸ «Τραγοῦδι τοῦ Λίνου» εἶναι ἡ γέφυρα ποῦ μᾶς πηγαίνει ἀπὸ τὰ γλωρὰ περιθόλια τοῦ πρώτου ποιητικοῦ του διβλίου στοὺς ἀέρινοὺς ἀπὸ χρυσὰ καὶ μολυβένια σύγνεφα τόπους τοῦ δευτέρου. Ἐνας μαῦρος ἴσκιος παίξει τὸ βιολί του στὸ ξανθὸ νησί τῆς ἀγάπης. Μ' ὅλη τὴ ξανθιά του τὸ νησί μιὰ λευκὴ καταχνιά τὸ περιζώνει. Τὸ βιολί, ποῦ ἀσούγεται καθάρωτερα στὰ πρωτινὰ γλωρὰ περιθόλια, μᾶς σκορπίζει τώρα τοὺς ἤχους του, πολὺ συχνότερ' ἐν sou-dine, πῶς νὰ τὸ πῶ! Ἡ τέχνη φαίνεται ξυλαφρωμένη ἀπὸ τὸ πολὺ τῆς λογοτεχνικῆς ρητορικῆς ποῦ ἀναγκαστικὰ κλείνει κάθε εἶδους ποίηση. Μιλᾶει μὲ κομμένα ξεφωνητὰ, δὲ ἀρχίζει δὲν τὸ τελιώνει μισολέει· δὲ χάνει σὲ πλαστικότητ, σὲ μουσικότητ τὸ κερδίζει. Ὁ Βερλαῖν καὶ ὁ Henri de Regnier στὴν πρώτη του περίοδο μᾶς θυμίζουσι ἀνάμειο ἀπὸ τοὺς στίχους τῶν «Ἐλεγείων καὶ τῶν Εἰδύλλιων» πῶς ζοῦνε ἀλλοῦ καὶ βασιλεύουσι. Ὁ γαλλικὸς συμβολισμὸς, ὁ ἐδῶ καὶ εἴκοσι πέντε χρόνιζ, ὠρμασμένος, μᾶς παρουσιάζεται. Ὅμως ἡ νέα ἑλληνικὴ ποίηση κερδίζει πάντα, γιατί ἐκεῖνος ποῦ ἐπηρεάζετ' αὐτὸν, καθὼς συνειθίζουμε νὰ λέμε, ἀπὸ τὰ ξένα, εἶναι ποιητῆς γερὸς. Γι' αὐτὸ καὶ πρωτότυπος, ἐκεῖ ποῦ κανεὶς θὰ μπορούσε νὰ τὸν χαρακτηρίσῃ μιμητῆ. Ὅτι ἀδιὰκριτα κ' εὐκολοεξέταστα λέμε μίμηση, δὲν εἶναι, ὅταν πρόκειται γιὰ ἔργα τέχνης ποῦ ἀξίζουν (ὅσο κι ἂν θέλωμε νὰ κατεβάσουμε τὴν ἀξία τους μὲ τὸ μιμητικὸ τάχα στοιχεῖο ποῦ τοὺς τὸ ξεσκεπάζουμε), δὲν εἶναι παρὰ ἀπλῆ ἀναγκαῖες ἀνalogίες καὶ διανοητικῆς συγγένειες. Καλὰ καλὰ νὰ τὸ ἐξετάσῃς· ἐπηρεασμὸς, ἐπίδρασις, δὲ σημαίνουν, ἀπόλυτα, τίποτε. Εἶναι κάτι σχετικόν, καὶ κατὰ τὴν περίστασι, σύμφωνα μὲ τὸ πρόσωπο ποῦ ἐπηρεάζεται, τὸ μέτρο ἢ τὸ διαλεχτό. Ἄλλοτε μπορεῖ καὶ στὸ παθητικόν, ἄλλοτε, λογικώτερα, στὸ ἐνεργητικόν τοῦ προσώπου. Μάλιστα δὲν πιστεύω νὰ ὑπάρχῃ ἄνθρωπος διανοούμενος μέσζ καὶ σ' αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς οἰκοδόμους τῶν ἀθέων μνημείων τέχνης, φιλοσοφίας, ἐπιστήμης, ποῦ νὰ μὴ ἔσσει νὰ εἰπωθῇ πρῶτο τυπος. Καὶ ἡ

(*) Ἡ ἀρχὴ στῆ σελ. 84 τοῦ «Νουμά».

πρωτοτυπία εἶναι σὰν τὴν ἐλευθερία· τὴν πλάθουμε σ' ὄνειρό μας· δὲν ὑπάρχει.

***

Ἦστερα ἀπὸ πολὺν καιρὸ (τὰ «Ἐλεγεία καὶ τὰ Εἰδύλλια» εἶναι τοῦ 1898—καὶ ἡ «Ἀγάπη στὸ Χωριὸν τοῦ 1910»), σ' αὐτὸ τὸ μεταξὺ ὁ ποιητῆς ταξιδευτῆς, τριγυριστῆς, πειραματισμένους, ἐπηρεασμένους, μεστὰ μένος ἀπὸ ἄλλες ἰδεολογίας καὶ τεχνοτροπίες, ἐρωτευμένος μὲ νέα πνεύματα, ξεφανερώνεται χειριστῆς τοῦ πεζοῦ λόγου, τοῦ πῶ ἰλιστικοῦ, ὕστερ' ἀπὸ τὸ μεταχειρισμὰ τοῦ στίχου τοῦ σχεδὸν ἄσαρκου, διηγηματογράφος, πραγματιστῆς, σχεδὸν φωτογράφος καὶ τῆς γλώσσας σ' ἀδιαλεχτικὰ τῆς ξεχωριστά, καθὼς τὸ δείχνει ἡ «Ἀγάπη στὸ Χωριὸν», ζωγράφος τῆς χωριάτικης ζωῆς πιστός, ἴσκαμ τὰ σύνορα ποῦ χρεοῦσονται ἀπαραίτητα γιὰ νὰ μὴ γλυστρήσῃ ἡ καλλιτεχνικὴ ἀναπαράστασι στὸ λαογραφικὸν περμάζημα. Ὁ «Πύργος τοῦ Ἀκροπόταμου», ὁγαλμένος σ' ἀτὰ 1915, θυμοῦμαι πῶς ὅταν τὸνε διάβασα μοῦ προξένησε τὴν ἐντύπωσι μιὰς πολὺ ἀτεχνῆς καὶ μὲ ὄρεξι συγκρατητῆ χαραγμένης ἐπαρχιώτικης μυθιστορίας, ἡθογραφικῆς βέβαια, μὰ καὶ γι' αὐτὸ πολὺ ἀξίας τῆς τέχνης, ποῦ ἰδανικὸ τῆς εἶναι νὰ ζωγραφίξῃ, περασμένα πάντα ἀπὸ τὴν ἰδιοσυγκρασίτ του καθενὸς τεχνίτη, τὰ ἦθη καὶ τὰ ἔθιμα ἐνὸς σύνολου κοινωνικοῦ, ποῦ μπορεῖ νὰ εἶναι ἡ πρωτεύουσα, μπορεῖ νὰ εἶναι ἕνας λαὸς ὀλίκερος, ὁ κόσμος ὅλος ἐπιτέλους, ἀδιάφορο. Στέκεται στὴν ἐμπνευσι, στὴν ἀγάπη, στὴ δεξιότητι, στὴν κατὰ τὸ σὺν ἡ θὰ ἔλεγα, στὴ δύναμι ἐπιτέλους τῆς τέχνης τοῦ μὲ στίχους ἢ μὲ τὸν πεζὸ λόγο ποιητῆ καὶ τὸ πλατῆν τὸ στενὸ του θέμα, ἢ νὰ δώσῃ περιορισμένα σύνορα χερσπιστά, σχηματισμένα, στὴν κάπως ἀπεριόριστην ἔκτασι τῆς οὐσίας τοῦ ἔργου του. Ἡ σ' ἕνα χωριὸ μᾶς κρατᾶ μέσα μὲ τίς πρωτόγονες ἀγάπες καὶ τὰ μίση του ὁ λογοτέχνης ἢ φιλοδοξεῖ νὰ μᾶς εἰκονογραφήσῃ τὰ σημαντικώτερα τῆς ζωῆς προβλήματα, τὰ ἠθικὰ καὶ τὰ κοινωνικά, καὶ νὰ μπάσῃ μέσζ σ' αὐτὰ, ἠθολόγος, ψυχογράφος, ἀνατόμος, ἀναλυτῆς, συνθετικὸς, ζωγραφικὸς, λυρικὸς, συμβολικὸς, φυσιοκρατικὸς, εὐγενικὸς, ἄμμος, ξεσκέπαστος, ὑπανοητικὸς, ἀπερίφραστος, μὲ τὴν παρητήρησή του, τὴ γλώσσα του, τὸ ὄφος του, μὲ τὴν ὄψια του φιλοσοφία, ἢ καὶ χωρὶς καμὰ φιλοσοφία, δὲ μ' ἐνδιαφέρει. Πρῶτ' ἀπ' ὅλα, εἶναι ἡ καλαισθητικὴ ἐντύπωσι, ἡ συγκλίνησι, τὸ ξύπνημα τῶν αἰσθημάτων ποῦ οἱ ψυχολόγοι τὰ λένε αἰσθητικὰ,